

ПРАВА НА ВОЛЮ

Праваабарончы бюлетэнь

АБСЕ заклікала спыніць рэпрэсіі

Вялікабрытанія і 13 іншых краінаў-сябраў Арганізацыі па бяспецы і супрацоўніцтве ў Еўропе заклікалі беларускі ўрад да супрацоўніцтва з экспертамі АБСЕ, якія даследуюць падзеі 19 сьнежня ў Менску. Пра гэта гаворыцца ў прэс-рэлізе амбасады Вялікабрытаніі ў Беларусі.

Гэтая прапанова была зробленая ў рамках схемы АБСЕ, вядомай таксама як "маскоўскі механізм". Яна была ухвалена ўсімі сябрамі АБСЕ, уключаючы Беларусь, "дзеяць стымуючы захаваньня і павягі правоў чалавека, асноўных свабодаў, асноваў дэмакратыі, а таксама правіла вяршэнства закона праз дыялог і супрацоўніцтва", – адзначаецца ў прэс-рэлізе.

"Паводле меркаваньня 14 краінаў, што ўдзельнічаюць у гэтым працэсе, прымяненне ўрадам Беларусі суровых захадаў адносна апазіцыйных кандыдатаў, прадстаўнікоў грамадзянскай супольнасьці і журналістаў, масавыя арышты і прысуды, вынесеныя ўдзельнікам пратэстаў і журналістам за падзеі 19 сьнежня, паведамленьні аб катаваньнях, запалохваньні і прымусе ўяўляюць сабой вельмі сур'ёзную пагрозу выкананьню Беларуссю сваіх абавязачельстваў перад АБСЕ. Гэтыя абавязачельствы акрэсьленыя ў гістарычным Хельсінскім акце 1975 году і наступных дакументах, і ўключаюць у сябе шырокамаштабныя намаганьні ў галіне правоў чалавека, асноўных свабодаў, дэмакратыі і правіла вяршэнства закону", – гаворыцца ў паведамленьні.

"Вялікабрытанія яшчэ раз заклікае беларускія ўлады пакласьці канец ганебнаму ланцугу падзеяў, якія суправаджалі выбары 19 сьнежня і працягваюцца да сёньня. Мы настойліва заклікаем урад Беларусі спыніць рэпрэсіі супраць апазіцыйных кандыдатаў, удзельнікаў перадвыбарнай кампаніі, журналістаў, адвакатаў, студэнтаў і шматлікіх іншых", – адзначаецца ў дакуменце.

**Праваабарончыя матэрыялы
можна таксама прачытаць
на сайтах: www.spring96.org;
www.charter97.org; www.baj.by**

Роспач і спачуваньне...

Другая дэкада красавіка была змрочаная жудаснай трагедыяй, якая адсунула ўсе астатнія падзеі на другі план: 11 красавіка на самай шматлюднай станцыі метро "Кастрычніцкая" ў цэнтры Менску ў гадзіну "пік" адбыўся выбух самаробнай бомбы... У выніку 14 чалавек загінулі, каля 200 атрымалі траўмы рознай ступені цяжкасьці.

Выбух кваліфікаваны як тэракт, першая рэакцыя на яго – шок, бо Беларусь заўсёды лічылася цалкам спакойнай і бяспечнай краінай. 12 красавіка на паседжаньні ПАРЕ ў Страсбургу разглядалася запланаванае раней пытаньне аб сітуацыі ў Беларусі. Беларускія дзяржаўныя СМІ назвалі прысутных на мерапрыемстве праваабаронцаў прад-

стаўнікамі "пятай калоны", а іх паводзіны ахарактарызавалі як "скокі на касьцях", пры гэтым не згадаўшы нават, што паседжаньні ў ПАРЕ пачыналіся з хвіліны маўчаньня па ахвярах тэракту ў Менску.

За выказваньні з нагоды выбуху ў метро Генпракуратура папярэдзіла А. Мілінкевіча, А. Старыкевіча і В. Костку, а Мінінфармацыі вынесла папярэджаньні незалежным газетам "Наша Ніва" і "Народная воля". Папярэджаньне артымала і яшчэ адно незалежнае выданьне "УзГорак".

13 красавіка ў Беларусі была абвешчана жалоба. Жалобныя мерапрыемствы прайшлі ў буйнейшых гарадах краіны. Менчукі ўвесь дзень ішлі да станцыі метро "Кастрычніцкая" з кветкамі...

Ціск на Анджэя Пачобута – палітычны перасьлед

Заява Праваабарончага цэнтру "Вясна"

Пракуратурай Гарадзенскай вобласці ў дачыненні да журналіста, уласнага карэспандэнта польскага выдання *Gazeta Wyborcza* і старшыні Галоўнай Рады непрызнанага ўладамі Саюзу палякаў Беларусі Анджэя Пачобута ўзбуджаная крмінальная справа па ч. 1 арт. 368 Крмінальнага кодэксу Рэспублікі Беларусь "Абраза Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь".

Пра ўзбуджэнне крмінальнай справы А. Пачобуту ў абласной пракуратуры паведамлілі 28 сакавіка. Падставай для падазрэння ў абразе кіраўніка краіны пракуратура палічыла восем публікацый журналіста на старонках *Gazety Wyborczaj*, публікацыю на сайце "Беларускі партызан" і запіс у асабістым блогу *roczobut.livejournal.com*.

29 сакавіка на кватэры А. Пачобута супрацоўнікамі КДБ былі праведзеныя сьледчыя дзеянні, у выніку чаго была апісаная маёмасць журналіста і канфіскаваны кампутар як прылада злачынства.

Увечары 6 красавіка А. Пачобут выехаў у Менск, каб 7 красавіка ўзяць удзел у тэлефонным прадстаўніцтва Еўракамісіі з сувязях з Беларуссю. Па дарозе ён быў затрыманы. Затрыманьне ажыццяўлялася на падставе пастановы сьледчага абласной пракуратуры – паколькі журналіст, "знаходзячыся пад падпіскай аб нявыездзе, заявіў аб сваім намеры выехаць з гораду". Паводле прадстаўніка пракуратуры, сьледства палічыла, што, пакінуўшы месца

жыхарства, А. Пачобут будзе перааказваць правядзеньню сьледчых дзеянняў у межах узбуджанай супраць яго крмінальнай справы. Журналіст быў зьмешчаны на трое сутак у ізалятар Кастрычніцкага РАУС Гародні. Аднак 9 красавіка стала вядома, што замест вызвалення А. Пачобуту падоўжылі тэрмін утрыманьня пад вартай на два месяцы. Акрамя абразы прэзідэнта, яго абвінавачваюць таксама ў паклёпе на кіраўніка краіны па арт. 367 КК РБ.

Зьвяртаем увагу, што А. Пачобут за сваю грамадскую і журналісцкую дзейнасць цягам апошніх гадоў неаднаразова падвяргаўся адміністрацыйным арыштам. Апошні такі выпадак – 15-суткавы арышт пасля затрыманьня падчас падзеяў 19 сьнежня 2010 г. у Менску, дзе журналіст выконваў свае прафесійныя абавязкі. Аднак падставай для яго перасьледу зьяўляецца ня толькі супрацоўніцтва з незалежнымі СМІ, але і грамадзкая актыўнасць ў непрызнаным уладамі Саюзу палякаў Беларусі.

У цяперашняй сітуацыі крмінальная справа па ч. 1 арт. 368 КК РБ "Абраза Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь" прадугледжвае пакарэнне штрафам альбо папраўчымі працамі на тэрмін да двух гадоў, альбо арыштам на тэрмін да шасці месяцаў, альбо абмежаваннем волі на тэрмін да двух гадоў, альбо пазбаўленьнем волі на той жа тэрмін. Артыкул 367 КК РБ прадугледжвае пакарэнне аж да пазбаўленьня волі на чатыры гады.

Праваабарончы цэнтр "Вясна" пратэстуе супраць крмінальнага

перасьледу А. Пачобута. Спробу грубага ціску на незалежнага журналіста і грамадзкага актывіста з выкарыстаньнем дыфаматыйнага артыкулу Крмінальнага кодэксу мы расцэньваем як палітычны перасьлед. Узбуджэнне крмінальнай справы супраць журналіста аднаго з найпапулярнейшых выданняў Польшчы, а таксама аднаго з кіраўнікоў непрызнанай уладамі няўрадавай арганізацыі польскай нацыянальнай меншасці адбываецца на фоне пагаршэння адносінаў паміж афіцыйным Менскам і Варшавай. Такім чынам А. Пачобут стаўся закладнікам непрадуманай і вальонтарысцкай знешняй палітыкі беларускіх уладаў.

На фоне жахлівага несправядлівых крмінальных працэсаў па падзеях 19 сьнежня, якія непраўна сапсавалі імідж беларускіх уладаў і накіраваныя на абмежаваньне грамадзкай актыўнасці беларускага народу, перасьлед актывіста польскай нацыянальнай меншасці і журналіста А. Пачобута перакрэсьлівае ўсялякія шанцы для паляпшэння стасункаў паміж Беларуссю і дэмакратычнымі дзяржавамі ў свеце.

Яшчэ раз нагадваем уладам пра тое, што артыкулы Крмінальнага кодэксу Рэспублікі Беларусь – 367 "Паклёп на Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь", 368 "Абраза Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь", 369 "Абраза прадстаўніка ўлады", 369-1 "Дыскрэдытацыя Рэспублікі Беларусь" – і практыка іх прымянення супярэчаць палажэнням пункту 1 артыкулу 19 Міжнароднага пакту аб грамадзянскіх і палітычных правах. Выкарыстаньне дзяржавай у якасці механізму для рэпрэсіяў дыфаматыйных артыкулаў сядзейнічае ўціску і зьнішчэнню свабоды слова.

Праваабарончы цэнтр "Вясна" патрабуе ад уладаў Беларусі:

- неадкладна спыніць крмінальны перасьлед Анджэя Пачобута;

- скасаваць дыфаматыйны артыкул Крмінальнага кодэксу ў адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі ў галіне свабоды прэсы і свабоды выказванняў;

- зарэгістраваць непрызнаны беларускімі ўладамі незалежны Саюз палякаў Беларусі.

Менск, 11.04.2011 г.

ЕЗ патрабуе вызваліць Анджэя Пачобута

Вярхоўны прадстаўнік Еўразьвязу па замежных справах і палітыцы бясьпекі Кэтрын Эштан выказала глыбокую занепакоенасць у сувязі з працягам утрыманьня пад вартай у Беларусі карэспандэнта польскай "Газеты выбарчай" Анджэя Пачобута.

Ад імя Еўразьвязу яна заклікала беларускія ўлады "неадкладна спыніць перасьлед незалежных журналістаў за паклёп і па іншых палітычна матываваных абвінавачаньнях". Утрыманьне пад вартай А. Пачобута – "яшчэ адзін прыклад працягу парушэнняў правоў чалавека".

"ЕЗ рашуча асуджае перасьлед, арышты і запалохваньне прадстаўнікоў беларускіх незалежных СМІ, а таксама парушэнні фундаментальных правоў чалавека такіх, як свабода выказвання меркаванняў, свабода сходаў і свабода СМІ", – гаворыцца ў заяве К. Эштан.

Пачобут працаваў беларускім карэспандэнтам "Газеты выбарчай", але ў МЗС Беларусі акрэдытаваны ня быў. У 2009 годзе МЗС пазбавіла Пачобута акрэдытацыі ў якасці замежнага журналіста і больш акрэдытацыю яму не выдавала. Яшчэ будучы на волі, Пачобут паведаміў, што справа ў дачыненні да яго распчатая пракуратурай па матэрыялах расьсьледаваньня, якое правяло УКДБ па Гарадзенскай вобласці.

Валянцін СТЭФАНОВІЧ:

"У бліжэйшы час мараторый аб'яўлены ня будзе"

Два сьмяротныя прысуды ў нашай краіне былі прыведзеныя ў выкананьне роўна год назад. Увогуле ў мінулым годзе ў Беларусі тры чалавекі былі асуджаныя на сьмяротнае пакараньне за ўзброенае рабаваньне, наўмыснае забойства, узброены напад і выкраданьне малалетніх. Сёньня Беларусь зьяўляецца адзінай краінай у Еўропе, дзе выконваюць сьмяротныя прысуды. Ці ёсьць шанцы на тое, што ў Беларусі іх адменяць? Пра гэта інтэрнэт-выданьне "Тут і цяпер" запыталася ў юрыста Праваабарончага цэнтру "Вясна" Валянціна СТЭФАНОВІЧА.

– Беларусь ня толькі ў Еўропе, але і на тэрыторыі былога Савецкага Саюзу застаецца адзінай краінай, дзе выконваюцца сьмяротныя прысуды, паколькі Узьбекістан параўнальна нядаўна адмяніў сьмяротнае пакараньне, – заўважае Валянцін Стэфановіч. – І мне цяжка адказаць, чаму так адбываецца. Калі фармальна падыходзіць да гэтага пытаньня, то Беларусь не брала на сябе абавязальстваў па адмене сьмяротнага пакараньня. Тыя міжнародныя дамовы, у якіх удзельнічае нашая краіна, не патрабуюць адмены сьмяротнага пакараньня. І Беларусь не ўваходзіць у Раду Еўропы, дзе адно з патрабаваньняў да яго сяброў – якраз адмена альбо мараторый на сьмяротнае пакараньне.

– Але, увёўшы мараторый на сьмяротнае пакараньне, Беларусь можа вярнуць статус спецыяльна запрашанага ў ПАРЭ.

– Гэты статус сам па сабе не абавязвае краіну ўводзіць нейкі мараторый і адпавядаць тым крытэрыям, што выстаўляюцца Радай Еўропы. І нават ніхто не змушае Беларусь ратыфікаваць Еўрапейскую канвенцыю аб правах чалавека і прызнаваць кампетэнцыю Еўрапейскага суда ў Страсбургу, што таксама абавязкова для сяброў Рады Еўропы. Але калі разглядалася пытаньне аб вяртаньні статусу спецыяльна запрашанага, які Беларусь некалі мела, то Рада Еўропы вырашыла, што адным з такіх крытэрыяў магло б быць увядзеньне мараторыя на сьмяротнае пакараньне.

– У мінулым годзе здавалася, што згаданы мараторый – справа бліжэйшага часу.

– Да 19 сьнежня, назіраючы

так званую лібералізацыю, я, шчыра кажучы, таксама думаю, што мараторый на сьмяротнае пакараньне вось-вось увядуць. І нават прадстаўнікі ўлады пачыналі пра гэта гаварыць, абмяркоўваць тое, што Беларусь падыходзіла да адмены сьмяротных прысудаў, паколькі іх колькасць пачыналася памяншацца пасля 1999 году. Але пасля 19 сьнежня я, напрыклад, ужо не чуў ніякіх развагаў на гэтую тэму. І, на маю думку, у бліжэйшы час мараторый аб'яўлены ня будзе. Адзін з пасылаў беларускіх уладаў на гэты конт – нібыта гэтая мера не папулярная ў беларускім грамадстве. Калі б і ў іншых краінах прытрымліваліся такой логікі, то сьмяротнае пакараньне ўвогуле нідзе б не адмянялася. Бо на момант яго адмены грамадзкая думка ў Еўропе зьольшлага падтрымлівала захаваньне інстытуту сьмяротнага пакараньня. Так было і ў Вялікабрытаніі, і ў Францыі, і ў іншых краінах. Але там улады бралі на сябе адказнасць за гэтае пытаньне.

– Яшчэ нашы чыноўнікі кажуць, што наяўнасьць сьмяротнага пакараньня спрацоўвае як стрымліваючы фактар для росту злачыннасьці...

– На мой погляд, гэты аргумент не спрацоўвае, бо вельмі шмат канкрэтных прыкладаў, калі, наадварот, нават цяжкіх злачынстваў супраць асобы станавілася менш пасля адмены сьмяротнага пакараньня. У прыватнасьці, такія працэсы адзначаліся ў Канадзе і Літве. А доказаў таго, што менавіта пасля адмены сьмяротнага пакараньня колькасць забойстваў вырасла, няма. Злачыннасьць засталася прыкладна на тым самым узроўні – пра гэта сьведчаць дасьледаваньні, што праводзілі-

Валянцін СТЭФАНОВІЧ.

ся амаль ва ўсіх краінах, дзе адмянілі сьмяротнае пакараньне.

"Мы супраць!"

Петыцыю супраць сьмяротнага пакараньня ў Беларусі, якая размешчана на сайце Праваабарончага цэнтру "Вясна", падпісалі ўжо больш за дзьве тысячы чалавек. "Мы лічым, што жыцьцё зьяўляецца найвышэйшай каштоўнасьцю, натуральным і неад'емным правам чалавека, – напісана ў тэксце петыцыі. – Сьмяротнае пакараньне мы рашэньнем як парушэньне права на жыцьцё, гарантванае Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь і міжнароднымі дамовамі ў галіне правоў чалавека. Мы цьвёрда перакананыя: нішто ня можа апраўдаць наўмыснае і бязьлітаснае пазбаўленьне чалавека жыцьця ад імя дзяржавы. Сьмяротнае пакараньне мае незваротны характар. Пазбаўленьне жыцьця ня толькі не выправіць учыненага злачынства і не адновіць справядлівасьць, але і ня зможа прывесці яго да пакаяньня, усьведамленьня сваёй віны".

Ці ведаеце вы...

...калі ставіцца пытаньне аб адмене сьмяротнага пакараньня альбо мараторыі, то няма неабходнасьці ўносіць адпаведныя зьмены ў Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь. Трэба толькі, каб дэпутаты ўнеслі зьмены ў Крымінальны кодэкс. А мараторый на сьмяротнае пакараньне можа ўвесці прэзідэнт сваім указам. У такім выпадку сьмяротная кара застаецца ў заканадаўстве як мера пакараньня, але не выкарыстоўваецца на практыцы.

"Тут і цяпер"

"Пакуль ня вызваліць палітвязьняў, кантактаў з беларускімі ўладамі ня будзе"

Памяць ахвяраў тэракту ў менскім метро 12 красавіка ўшанавалі на пачатку ранішняга пасяджэньня Парламенцкай Асамблеі Рады Еўропы ў Страсбургу, а таксама ў Люксембургу на пасяджэньні Рады міністраў замежных справаў краінаў Еўрасаюзу. Аднак беларуская тэматыка не абмежавалася толькі гэтым. На закрытым для прэсы пасяджэньні палітычнага камітэту ПАРЕ адбыліся слуханьні па сітуацыі ў Беларусі. У сваёй справаздачы дакладчыца ПАРЕ па гэтай тэматыцы Сініка Хурскайнэн (Фінляндія) выказала заклапочанасьць палітычна матываванымі крымінальнымі справамі, катаваньнямі зьняволеных, працэдурнымі парушэньнямі падчас расьсьледаваньня і судовых працэсаў, а таксама выкананьнем сьмяротных прысудаў у Беларусі. У зьвязку з гэтым, заявіла дакладчыца, кантакты ПАРЕ з беларускімі ўладамі на высокім узроўні павінны пакуль застацца замарожанымі. Адначасова, адзначыла спадарыня Хурскайнэн, Асамблея павінна працягнуць дыялог з дэмакратычнымі сіламі Беларусі. Праваабаронца Аляксей Бяляцкі ў выступе на слуханьнях адзначыў: "Тое, што кажам мы, і тое, што падтрымліваюць дэпутаты, адназначна: пакуль ня будуць вызваленыя палітычныя зьняволеныя, наогул ніякіх кантактаў з беларускімі ўладамі ня будзе".

На пасяджэньні паліткамітэту прысутнічала каля ста ўдзельнікаў: вельмі многа парламентароў, а таксама прадстаўнікі Еўразьвязу і АБСЕ.

Сініка ХУРСКАЙНЭН.

Праваабаронцы Аляксей Бяляцкі, Алена Танкачова і іхні расейскі калега Андрэй Юраў сустрэліся таксама з камітэтам, створаным ПАРЕ па падзеях 19 сьнежня ў Беларусі. Ён складаецца з парламентароў розных фракцыяў, а ачольвае яго прадстаўнік Чэхіі Томаш Ірса.

"Нам падаецца, што гэта вельмі цікавы крок, бо задача гэтага камітэту – правесць расьсьледаваньне, што на самрэч адбылося 19 сьнежня і пасля ў Менску. Задача даволі важная, бо не было міжнароднай структуры, якая займалася гэтым пытаньнем, – распавёў Аляксей Бяляцкі. – Падчас сустрэчы мы выказвалі свае думкі адносна працы гэтага камітэту, а яны дзяліліся сваімі сумневамі і засьцярогамі, крокамі, якія яны зьбіраюцца рабіць. Засьцярогі іх тычыліся эфектыўнасьці працы, бо яны падазраюць, што беларускія ўлады ня будуць моцна супрацоўнічаць з гэтым камітэтам".

Ці паўплываў нека тэракт у менскім метро на абмеркавань-

не? Паводле словаў спадара Бяляцкага, дэпутаты цікавяцца, як гэтая падзея можа паўплываць на сітуацыю ў Беларусі: "Праводзячы паралелі з 2008 годам, мы выказваем засьцярогі, што ўлады могуць выкарыстаць гэтую сітуацыю для чарговага вітка рэпрэсіяў. Барацьба з тэрактамі можа перарасьці ў барацьбу з грамадзянскай супольнасьцю і палітычнымі апанентамі. Наша засьцярога сустрэла поўнае разуменьне з боку дэпутатаў".

Сітуацыя ў Беларусі абмяркоўвалася і на пасяджэньні Рады міністраў замежных справаў Еўразьвязу ў Люксембургу. Аднак "ніякіх фармальных рашэньняў" у дачыненні да Беларусі Рада ЕЗ не прыняла". Пра гэта паведаміла Мая Качыянчыч, прэс-сакратар вярхоўнага прадстаўніка ЕЗ па замежных справах і палітыцы бясьпекі Кэтрын Эштан. У парадак дня пасяджэньня, якое праходзіла пад старшынствам спадарыні Эштан было ўключанае абмеркаваньне сітуацыі ў краіне. Перад адкрыцьцём пасяджэньня Рады ЕС Эштан выказала спачуваньні сем'ям пацярпелых у выніку выбуху ў менскім метро. "Мне таксама хацелася б адзначыць, што я паслала свае спачуваньні сем'ям тых, хто страціў любімых або быў паранены ў выніку трагедыі ў Беларусі", – заявіла яна, распавядаючы журналістам аб праграме паседжаньня. Паводле словаў вярхоўнага прадстаўніка, ЕЗ будзе сачыць за гэтай сітуацыяй.

Абвінавачаньне зьмякчылі

30 сакавіка сьледчым упраўленьнем папярэдняга расьсьледаваньня ГУУС Менгарвыканкаму Уладзіміру Някляеву, Аляксандру Фядуту, Сяргею Вазьняку, Андрэю Дзьмітрыеву, Віталю Рышавічу і Насьце Палажанцы выстаўлена новае абвінавачаньне – па частцы 1 арт. 342 Крымінальнага кодэксу (арганізацыя і падрыхтоўка дзеяньняў, што груба парушаюць грамадзкі парадак, або актыўны ўдзел у іх). Максімальная санкцыя гэтага артыкулу – тры гады пазбаўленьня волі, у той час як раней ім пагражала турэмнае зьняволеньне на тэрмін да 15

гадоў па артыкуле 293 (арганізацыя і ўдзел у масавых беспарадках).

4 красавіка сьледчае ўпраўленьне папярэдняга расьсьледаваньня ГУУС Менгарвыканкаму зьмякчыла абвінавачаньне каардынатару "Еўрапейскай Беларусі" Зьмітру Бандарэнку, сустаршыні БХД Паўлу Севярынецу і журналістцы, жонцы Андрэя Саньнікова Ірыне Халіп, паплекніку Міколы Статкевіча Сяргею Марцалеву. Ім выстаўлена новае абвінавачаньне – па частцы 1 арт. 342 Крымінальнага кодэксу.

МУС Беларусі нечакана дало і палітычную ацэнку дзеяньням

гэтых абвінавачаных: "Сьледзтвам устаноўлена, што дзеяньні названых асобаў былі накіраваныя на залучэньне пры падтрымцы і фінансаванні замежных фондаў беларускіх грамадзянаў да ўдзелу ў незаконных масавых мерапрыемствах, якія груба парушаюць грамадзкі парадак, з мэтай стварэньня штучнай падставы для непрызнаньня вынікаў выбараў прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзяржавамі Еўрапейскага Зьвязу, ЗША і Расійскай Федэрацыі і ўвядзеньня з іх боку эканамічных і палітычных санкцыяў як спосабу ціску на афіцыйную ўладу ў нашай краіне".

Незаконны і безпадстаўны, але...

Менгарсуд пакінуў бяз зьменаў прысуд Атрошчанкаву, Новіку і Малчанаву

5 красавіка ў Менскім гарадзкім судзе адбыўся касацыйны разгляд скаргі на прысуд абвінавачаным па арт. 293 КК РБ ("масавыя беспарадкі") Аляксандру Атрошчанкаву, Дзьмітрыю Новіку і Аляксандру Малчанаву. Скаргу разглядала калегія з судзьдзяў Камароўскай і Скрыпача пад старшынствам Валерыя Камісарава. Дзяржаўнае абвінавачаньне прадстаўляў пракурор Маладцова.

У судовай залі прысутнічалі жонка і бацька А. Атрошчанкава, прадстаўнік АБСЕ, дыпламаты, праваабаронцы і незалежныя журналісты. У працэсе інтарэсы А. Атрошчанкава і Дз. Новіка прадстаўлялі адвакаты Вадзім Мушыньскі і Андрэй Санковіч. Адвакатка А. Малчанаву ў суд не зьявілася.

В. Мушыньскі ў сваёй скарге сказаў, што лічыць прысуд незаконным, і ўказвае на беспадстаўнасьць высновы суда аб папярэдняй змове абвінавачаных. Адвакат настойваў, што ў дзеяньнях Атрошчанкава адсутнічае склад злачынства масавых беспарадкаў, прасіў адмяніць прысуд і спыніць крымінальны перасьлед.

А. Санковіч указаў у скарге, што прысуд Новіку не адпавядае фактычным абставінам справы. Указвае, што дзеяньні яго падобароннага шкоды не прынеслі, маёмасьць не была пашкоджаная, а тым больш сапсаваная.

У скарге А. Малчанова таксама ўказвалася, што прысуд незаконны і неабгрунтаваны, што суд не ўлічыў зьмякчальныя абставіны (яўка з павіннай, прызнаньне віны і інш.). Асуджаны папрасіў зьмякчыць прысуд, ужыць арт. 70 і прызначыць пакараньне, не зьвязанае з пазбаўленьнем волі.

У сваім выступе адвакат Вадзім Мушыньскі адзначыў наступнае: "Неаспрэчных доказаў віны Атрошчанкава ў судовым паседжаньні не было, была толькі відэастужка, якая не пацвярджае высновы суда аб удзеле ў зьнішчэньні маёмасьці, што згодна з паказаньнямі Атрошчанкава. Актыўных дзеяньняў Аляксандра не заўважана. Суд зрабіў няслушныя высновы пра тое, што ён быў у групе, якая спрабавала прарвацца ў будынак. На тое, што ён быў не ў групе, а за ёй, напачатку нават указаў сам суд. Тут трэба ўлічваць шчыльнасьць натоўпу, з-за чаго ўстаецца на адным месцы немагчыма, таму Атрошчанкаў вымушана ажыцьцяўляў перамяшчэньне ў

мэтах уласнай бясьпекі. Ніводнага ўдару яго не адлюстравана і ў прысудзе. Чаму праз такое асобу пазбаўляюць волі на 4 гады? Сьведкі выказалі толькі суб'ектыўную думку, што ён спрабаваў прарвацца ў будынак, але чаму яны вырашылі так – незразумела. На відэа бачна, што Атрошчанкаў маўчыць, не выказвае сваю думку, проста назірае. Ён высокі і заўважны ў натоўпе. Сьцьвярджаць пра яго намер прарвацца ў будынак няма падставаў. Таму паказаньні сьведкаў сумнеўныя, а сумневы павінны трактавацца на карысьць абвінавачанага.

Сьледчая база слабая. Удзел у несанкцыянаваным мітынгу можна кваліфікаваць па арт. 23.34 КаАП РБ. А масавыя беспарадкі – дзеяньні неўтаймаванага натоўпу, спалучаныя з пэўнымі прыкметамі, але прызнаваць віноўным толькі за знаходжаньне ў натоўпе і пазбаўляць волі на 4 гады – негуманна і незаконна."

Адвакат Андрэй Санковіч адзначыў істотнае парушэньне заканадаўства, неадпаведнасьць меры пакараньня дзеяньням і асобе абвінавачанага. Ён прывёў 4 довады:

1. высновы суда ў прысудзе не пацвярджаюцца доказамі ў судовым сьледзтве;

2. няслушнае ўжываньне крымінальнага закону (арт. 293), бо няма складу злачынства (прыкметаў зьнішчэньня маёмасьці ў прыватнасьці). Падстава была толькі ў копіі дэфектнага акту, дзе ўказана, што дзьверы Дому ўраду пашкоджаныя, а зьнішчана вадасьцёчная труба і зьлёнены насаджэньні;

3. парушэньне крымінальнапрацэсуальнага заканадаўства (зьвестак пра зьнішчэньне трубы і насаджэньняў няма ў пастанове аб прыцягненьні да адказнасьці ў якасьці абвінавачанага, у

судовым паседжаньні пракурор не падтрымліваў абвінавачаньне па дадзенай прыкмеце, а суд ня мае права выходзіць за межы абвінавачаньня, але суд выйшаў і парушыў КПК). Парушэньне арт. 303 КПК (суд не спыніў крымінальную справу, калі былі падставы спыніць, бо адсутнічае склад злачынства).

4. неадпаведнасьць пакараньня цяжкасьці злачынства і асобе абвінавачаных – суд нават не разглядзеў магчымасьць ужываньня арт. 70 КК (аб зьмякчэньні пакараньня) – а пакараньне яўна несувымернае і суровае. Адсутнасьць мэты зьнішчэньня маёмасьці сьведчыць аб адсутнасьці цяжкасьці крымінальнага злачынства. Ён раней не судзімы, шкадуе аб сваіх ударах у судзе. Просіць ужыць арт. 77 КК – адтэрмінаваць адбыцьцё пакараньня, паколькі матэрыяльная шкода пагашаная. Суд не разглядзеў гэта нават у матывіровачнай частцы, чым парушыў правы і законныя інтарэсы падсуднага.

Сыходзячы з вышэй пазначанага, адвакат папрасіў прысуд адмяніць.

Пракурор Маладцова была ня згодная з довадамі. Яна сказала, што паказаньні сьведкаў і матэрыялы справы цалкам даказваюць віну. Паводле яе словаў, відэазапісы, а таксама пратаколы дагляду і іншыя матэрыялы пацвярджаюць віну. Суд поўна і цалкам дасьледаваў, у поўнай меры ўлічыў дзеяньні асобаў і прызначыў адпаведнае пакараньне, лічыць пракурор. Яна папрасіла пакінуць прысуд без зьменаў і скаргі без задавальненьня.

Судовая калегія прыняла рашэньне: прысуд суда Фрунзенскага раёну Менску ад 2 сакавіка 2011 г. пакінуць без зьменаў, а касацыйныя скаргі – без задавальненьня.

Выпусьцілі... і зноў арыштавалі

1 красавіка віцебскі актывіст КХП БНФ Сяргей Каваленка выйшаў з ізалятару часовага ўтрыманьня, але тут жа быў затрыманы зноў. Ён адбыў тыднёвы арышт паводле абвінавачваньня ў хуліганстве і арганізацыі несанкцыянаванага пікету, а цяпер адбывае 15-суткавы арышт за парушэньне рэжыму адбываньня "умоўнага" пакараньня. "На волі" паміж двума арыштамі Сяргею Каваленку ўдалося пабыць усяго 5 хвілінаў. На знак пратэсту супраць несправядлівага абвінавачваньня ён пачаў галадоўку. Актывіст адгаладаваў 7 дзён і мяркую галадаваць да 16 красавіка – дня яго вызваленьня.

Сяргей Каваленка лічыць, што яго трымаюць пад вартай незаконна, таму абвясціў галадоўку яшчэ 25 сакавіка. Напярэдадні яго затрымалі за тое, што ён выйшаў у цэнтр Віцебску з трыма бел-чырвона-белымі сьцягамі і скандаваў лозунгі. У Чыгуначным райсудзе сьведкі-міліцыянты паказалі, што ён нецэнзурна ляўся падчас затрыманьня.

4 красавіка, пасля 11-дзённай галадоўкі ў ізалятара часо-

вага ўтрыманьня, Сяргей Каваленка трапіў у кардыялагічнае аддзяленьне гарадзкога клінічнага шпіталю. У кардыялагічным аддзяленьні віцебскага гарадзкога шпіталю Сяргей Каваленка знаходзіўся 5 дзён. Перад ад'ездам у ізалятар Сяргей Каваленка накіраваў скаргі ў пракуратуру Першамайскага раёну і ў Віцебскую абласную пракуратуру на неправамоцныя, на ягоную думку, дзеянні міліцыянтаў, якія затрымлівалі яго 1 красавіка.

Скаргу на імя пракурора Віцебскай вобласьці з патрабаваньнем спыніць перасьлед Сяргея Каваленкі напісаў і віцебскі апазіцыянер Барыс Хамайда. Барыс Хамайда зьявртае ўвагу на тое, што Сяргей Каваленка адбывае другі арышт запар, і што другі раз запар ён быў вымушаны абвясціць галадоўку пратэсту супраць несправядлівых, на ягоную думку, зьявольных дзеяньняў. У лісьце да пракурора Віцебскай вобласьці Б. Хамайда піша: "25 сакавіка, у Дзень Волі, Сяргей Каваленка быў асуджаны на 7 сутак за тое, што выйшаў у цэнтр гораду з трыма бел-чырвона-белымі сьцягамі, такім чынам

адзначаючы найвялікшае свята нашай Радзімы. 1 красавіка, у якасьці зьдзеку (а інакш гэта не назавеш) ён быў зноў затрыманы і арыштаваны – прычым праз 5 хвілінаў пасля выхаду з ізалятара часовага ўтрыманьня пасля першага арышту. Гэтым разам нібыта за парушэньне рэжыму адбываньня ўмоўнага пакараньня па крымінальнай справе 2010 году. Лічу, што Сяргей Каваленка жорстка перасьледуецца менавіта за свае палітычныя погляды".

8 красавіка віцебскага актывіста выпісалі са шпіталю. Пад міліцэйскім канвоем яго даставілі назад у ІЧУ, дзе ён мусіў дабыць 12 сутак арышту. Але ў камеру ён ужо ня трапіў. "Літаральна на ганку ў кагосьці з міліцыянтаў зазваніў мабільны тэлефон, і пасля непрацяглай размовы мне заявілі, што я вольны да таго часу, пакуль будуць разабраныя мае скаргі ў пракуратуру. Я мяркую, паўплывалі яшчэ і мае галадоўкі пратэсту, абвешчаныя паслядоўна 25 сакавіка і 1 красавіка", – паведаміў віцебскі актывіст.

"Луку на муку" на помніку Леніну

Кацярыну Герасімчык пакаралі штрафам за графіці

6 красавіка ў Ленінскім судзе Гародні ўрэшце завяршыўся разгляд адміністрацыйнай справы Кацярыны Герасімчык. Яе вінавацаць у нанясеньні графіці на помнік Леніна. У ноч з 11 на 12 лютага Герасімчык разам з сяброўкай Вольгай Багданкевіч былі затрыманыя непаладзкам ад Гарадзёнскага гарвыканкаму, дзе стаіць помнік правадыру сусьветнага пралетарыяту. На Кацярыну Герасімчык быў складзены адпаведны пратакол, а ў студэнцкім інтэрнаце праведзены ператрус. Судовы працэс быў празьмерна расьцягнуты. Урэшце судзьдзя Наталя Козел прызнала моладзевую актывістку вінаватай і пакарала яе штрафам у памеры 15 базавых велічыняў (525 тысячаў рублёў) за тое, што яна нібыта зрабіла надпіс "Луку на муку" на пастаменце помніка Леніну. Кацярына Герасімчык свае віны не прызнала. Кацярына Герасімчык прыйшла на абвешчаны прысуду з цёплымі рэчамі, вельмі хвалявалася, думала, што яе могуць пасадзіць на суткі.

Судзьдзя Наталя Козел зачы-

тала рашэньне. Яна прызнала Кацярыну Герасімчык вінаватай у дробным хуліганстве на падставе сьведчаньня міліцыянтаў.

Пасля таго, як Кацярына выйшла з суда, яна з палёгкай уздыхнула: "Пасля суда ў мяне адчуваньне, нібыта цяжкая глыба спала з сэрца. Я рыхтавалася да самага горшага, чакала, што мне дадуць суткі, я нават рэчы цёплыя з сабою ўзяла".

Праваабаронца Раман Юргель, які назіраў за працэсам ад пачатку, прысудам зьдзіўлены і лічыць яго палітычна матываваным: "Міліцыянты-сьведкі, якія затрымлівалі Кацярыну Герасімчык і Вольгу Багданкевіч, у судзе не сьцьвярджалі, што менавіта дзяўчаты зрабілі надпіс, бо за руку іх не ўзялі. У іх былі проста падозрэньні на тое, што гэта дзяўчаты зрабілі. А сёньня мы пабачылі, што судзьдзя Козел паклала гэтыя падозрэньні ў аснову выраку".

Нагадаем, што судовы працэс распачаўся яшчэ 18 сакавіка. У першы дзень былі дапытаныя сьведкі – супрацоўнікі міліцыі Эду-

фота: svaboda.org

ард Багдановіч і Сяргей Рышкель, якія затрымлівалі моладзевых актывістак. Адназначна сьцьвярджаць, што графіці нанесла менавіта Кацярына Герасімчык, яны не сталі. Пасля таго, як Герасімчык заявіла хадайніцтва пра дадатковае азнаямленьне з матэрыяламі пра адміністрацыйнае правапарушэньне, працэс быў перанесены. 23 сакавіка разгляд справы доўжыўся толькі 10 хвілінаў. У якасьці сьведкі была апытаная Вольга Багданкевіч, якая была затрыманая разам з Кацярынай Герасімчык. Пасля гэтага ў працэсе зноў быў абвешчаны перапынак.

"Іван ківае на Пятра, а Пётр – на Івана"

Відаць, ніхто не збіраецца вяртаць маёмасць, якую масава пазабіралі ў грамадзкіх актывістаў і простых грамадзянаў падчас ператрусаў у сувязі з крымінальнай справай аб масавых беспарадках. Грамадзяне пішуць скаргі ў пракуратуру, пракуратура перанакіроўвае іх у КДБ, а КДБ – ізноў у пракуратуру. Атрымліваецца, як у вядомай прыказцы: ніхто ня хоча браць на сябе адказнасць і праваахоўныя органы перакладаюць яе адзін на аднога.

У такой сітуацыі цяпер апынулася і сям'я моладзевага актывіста Алега Ладуцкі, у якой падчас сьнежаньскага ператрасу была канфіскаваная значная грашовая сума. Скаргу маці актывіста Наталі Ладуцкі на дзеянні супрацоўнікаў Ленінскага РУУС з патрабаваннем вярнуць канфіскаваную маёмасць Менская гарадзкая пракуратура фактычна праігнаравала. Заяўніцы паведамілі, што адабраныя грашовыя накуплены "будуць перададзеныя ўладальніку следчым аддзелам УКДБ па Менску і Менскай вобласці". УКДБ, у сваю чаргу, паведаміла жанчыне, што адказ па сутнасці скаргі павінна даць Менская гарадзкая пракуратура.

"То бок, атрымліваецца такі футбол – кожны футболист ад сябе і ня хоча вырашаць праблему па сутнасці, – каментуе сітуацыю праваабаронца Валянцін Стэфановіч. – І такіх выпадкаў нам вядома шмат. Напрыклад, у моладзевага актывіста Паўла Кур'яновіча падчас ператрасу, праведзенага ў яго адсутнасць на кватэры,

якую ён здымаў, адабраны пашпарт, студэнцкі білет польскага ВНУ і асабістыя грошы. Асіповіцкаму актывісту Ігару Сімбірову адказваюць, што гітару вярнуць ня могуць, бо часу няма праз вялікі аб'ём працы. Ну дык калі вялікі аб'ём працы, то, можа, няварта было сканфіскаваць ўсё гэта. Цяпер следства па справе скончанае, вось цікава, як яны гэта ўсё будуць аддаваць?"

Паводле словаў праваабаронцы, грамадзяне амаль ня маюць шанцаў вярнуць адабраныя ў іх асабістыя рэчы: "Таму што суд будзе вырашаць пытанне пра канфіскаваную маёмасць толькі адносна тых асобаў, чые справы ён разглядаў. Напрыклад, у Ліхавіда падчас ператрасу забралі камп'ютар і нейкія рэчы, і судзьдзя, калі выносіла прысуд, гэтае пытанне ў межах Крымінальна-працэсуальнага кодэксу вырашала. Але, скажам, той жа Ладуцкі, той жа Сімбіроў ды і ў маім выпадку – я пішу скаргі адносна маёй маёмасці, забранай падчас ператрасу ўноч на 20 сьнежня – у нас ніякага статусу няма. Тое ж і ў сітуацыі з маці Алега Ладуцкі – яна ня сьведка, не абвінавачаная па крымінальнай справе. У мяне складаецца такое ўражанне, што ўся гэтая маёмасць там пасля і застаецца папросту."

У выпадку сям'і Ладуцкаў цяпер рыхтуецца скарга на імя пракурора Менску, дзе будуць выкладзеныя ўсе гэтыя факты.

"Па-першае, ёсць Закон "Аб звароце грамадзянаў" і пытанне павінна па сутнасці разглядацца, а не перакідацца з адной устано-

вы ў іншую. Я ўжо не кажу, што стала практыкай тое, што пракуратура скіроўвае скаргі грамадзянаў у органы, дзеянні якіх яны абскарджваюць. Гэта недапушчальна паводле арт. 9 Закона "Аб звароце грамадзянаў". Там ёсць толькі адно выключэнне: такая скаргі можна перасылаць, калі разгляд пытанья адносіцца да выключнай кампетэнцыі гэтага органа. Іншых выключэнняў няма, – адзначае В. Стэфановіч. – Па-другое, паўстае пытанне з тэрмінамі. 22. 02. 2011 УКДБ перанакіравала зварот у гарадзкую пракуратуру, якая павінна была даць адказ па сутнасці заявы. Дзе гэты адказ? Ужо красавік-месяц. То бок, Закон "Аб звароце грамадзянаў" проста нахабным чынам парушаецца, парушаюцца правы грамадзянаў. Зрэшты, гэта не праблема грамадзянаў, што ў нашых органах следства вялікі аб'ём працы па дадзенай крымінальнай справе. Гэта не нашая праблема. Праблема ў тым, што ў кожнага канкрэтнага чалавека забралі ягоную маёмасць."

Праваабаронца мяркуе, што такія выпадкі трэба абскарджваць і ў судовым парадку. В. Стэфановіч раіць грамадзянам звяртацца з патрабаваннямі прыцягнуць да адказнасці вінаватых у парушэнні, у тым ліку, і Закона "Аб звароце грамадзянаў". Бо зацягванне тэрмінаў адказу на звароты – гэта парушэнне парадку разгляду скаргаў, рэгламентаванага гэтым законам. Такая адказнасць устаноўленая адміністрацыйным кодэксам ў дачыненні да службовых асобаў.

Першы штраф за адмову ад дактыласкапіі

13 красавіка суддзя Савецкага раёну Гомелю Галіна Сыцько пакарала старшыню Гомельскай абласной арганізацыі АГП Васіля Палякова штрафам у памеры 25 базавых велічыняў (875 тыс. рублёў) за адмову прайсці дактыласкапію. У Савецкім райадзеле міліцыі адмову Палякова здаць адбіткі пальцаў кваліфікавалі паводле артыкулу 23.4 Кодэксу аб адміністрацыйных правапарушэннях – непадпарадкаванне законнаму распараджэнню альбо патрабаванню службовай асобы. Пра гэта склалі і перадалі ў суд адміністрацыйны пратакол. Варта заўважыць, што адмова ад дактыласкапіі не зьяўляецца адміністрацыйным правапарушэннем, то бок КаАП не прадугледж-

Васіль ПАЛЯКОЎ.

вае адказнасць за такія дзеянні, як і закон аб дактыласкапіі. Таму Васіль Палякоў быў пакараны па артыкуле 23.4 КаАП.

На судзе старшыня абласной арганізацыі АГП патлумачыў сваю пазіцыю: ён адмовіўся прыму-сова праходзіць працэдуру дак-

тыласкапіі, бо лічыць яе, па-першае, дыскрымінацыйнай, па-другое, у законе аб дактыласкапіі і КаАП няма адказнасці за адмову здаць адбіткі пальцаў, па-трэцяе, у міліцыі няма адмысловых прыладаў для такой працэдуры.

"Пальцы мажуць друкарскай фарбай, і ніхто ня ведае, які ўплыў яна можа аказаць на здароўе. Валік не змяняецца, таму невядома, хто ім карыстаўся да мяне, і якія інфекцыйныя захворванні можна атрымаць праз той валік", – адзначаў на судзе палітык.

Тым ня менш, суддзя палічыла яго вінаватым у парушэнні артыкулу 23.4 КаАП і пакарала штрафам. В. Палякоў ня згодны з рашэннем суда і будзе яго абскарджваць у вышэйшай інстанцыі.

Гомельскага псіхіятра спачатку пасадзілі, а потым – цалкам апраўдалі

Тры гады сьледства, дзясятка судовых паседжаньняў, некалькі дзясяткаў скаргаў ва ўсе інстанцыі, год і месяц у СІЗА – і нарэшце гомельскі ўрач-псіхіятр цалкам апраўданы. Гісторыя гэта пачалася летам 2008 году ў Гомелі. Нехта невядомы некалькі разоў падпальваў гаражы ў Навабеліцкім раёне Гомелю. Прыязджалі выратавальнікі, міліцыя, але сапраўдны падпальшчык затрыманы ня быў. На месцы падпалу затрымалі ўрача-псіхіятра Яўгена Дзедушкіна. Ён жыў побач з месцам здарэньня, таму, здавалася б, нічога дзіўнага не было ў тым, што, ўбачыўшы зарава, малады чалавек апынуўся на месцы здарэньня. Бяда была ў тым, што ў момант пажару ён быў нецвярозы, і міліцыя забрала яго. Праз некалькі дзён у мясцовай прэсе паведамлілі, што за падпалы затрыманы "псіхіятр-піраман". Кіраўніцтва абласной псіхіятрычнай бальніцы звольніла яго з працы.

Сьледства. "Калі мяне затрымалі першы раз, то сьледчы адразу прапанаваў – ты, маўляў, прызнаешся ва ўчыненым злачынстве, а мы табе таксама дапаможам, не такі вялікі тэрмін дамо, у СІЗА не будзем закрываць. Я, натуральна, адмовіўся. Бо быў невінаваты. Але і ў сьледства былі праблемы – фактычна не было ніякіх доказаў маёй віны, і таму маё прызнаньне было вельмі важным для іх. Праз паўтара месяцы ў сьледства зьявіўся сьведка, які як быццам быў на месцы падпалаў, усё чуў, усё бачыў. Цікава, што гэты чалавек стаіць на ўліку ў міліцыі як правапарушальнік. Магчыма, на яго маглі аказаць ціск, і ён абгаварыў мяне. Натуральна, міліцыі трэба высокія паказчыкі раскрыцьця злачынстваў, таму яны так упарта даказвалі маю віну. Затым сьледчы паставіў мяне перад выбарам – ці я заўтра прызнаюся ва ўчыненым злачынстве, ці заўтра ж мяне зачыняць у СІЗА. Я адмовіўся, і таму заўтра добраахвотна прыйшоў з рэчамі – маўляў, зачыняйце. Так і зрабілі. Памятаю, мой адвакат, пагартыўшы крымінальную справу, сказаў сьледчаму: "Упэўнены, гэтага чалавека апраўдаюць. Хоць тут на месцы, у раённым судзе, вы, можа, і дамовіцеся, але справа пойдзе на Менск, і Вярхоўны суд яе не прапусьціць". Сьледчы заўважыў мне, што, маўляў, як бы твой адвакат не расьпінаўся, а сядзець табе прыйдзецца ўсё роўна" – распавёў Яўген Дзедушкін.

Так і адбылося. У лютым 2009 году суд Навабеліцкага раёну прызнаў яго вінаватым у падпалах і адмераў 4 гады пазбаўленьня волі. Хоць нават на судзе ні адзін сьведка не пазнаў у былым урачы падпальшчыка, і аб'ектыўных доказаў яго віны не было прадстаўлена.

СІЗА. "Вядома, калі я трапіў у СІЗА, то ў мяне быў шок. Тым больш, што раней я ня быў у такіх месцах. Напрыклад, першая камера, куды трапляе асуджаны – этапка. З яе ўжо потым размяркоўваюць каго куды. На 12 месцаў там сядзелі 25 чалавек, спалі па чарзе. Плюс у камеры і паляць, няма прыбіральні, мьціца водзяць раз на тыдзень. Нары – гэта такія жалезныя палосы, нацягнутыя каля сьцяны, прычым прамежкі паміж тымі жалезнымі палосамі бываюць такія, што і праваліцца можна. Матрацы даюць. Там вата настолькі зьбітая, што прыходзіцца калашмаціць той матрац нагамі, як футбольны мяч, каб неяк разбіць тыя "камяні". Скажу дакладна, што блатныя паняткі, рамантыка, блатная іерархія – блатныя, ці апушчаныя, – такога ў нашым СІЗА не было. Ня ведаю, як на зоне – я там ня быў. Блатных няма таму, мне тлумачылі, што ў нас вельмі распаўсюджана ўмоўна-датэрміновае вызваленьне. То бок ты паводзіш сябе нармальна, ходзіш на працу (што нельга па "законах" рабіць блатным), і можаш выйсці ўмоўна-датэрмінова. Навошта тады каму "пальцы гнуць?"

У асноўным сядзяць там звычайныя людзі, рабацягі. Хто кністру бензіну ўкраў, хто слоік тушонкі, курыцу. Сядзяць і карупцыянеры. Тыя кралі па мільярдах. Але парадокс – рабацягу за слоік тушонкі могуць даць і чатыры гады, а карупцыянеру за ўкрадзеньня мільярды – два гады. Шмат цікавых гісторыяў распавядалі мае сукамернікі. Напрыклад, украў адзін той няшчасны слоік тушонкі недзе на дачы. А сам ён – жабрак, туляўся недзе па зоне адсяленьня, начаваў па высленых хатах.

Ні сваякоў, нікога. Сьледчы кажа яму – маўляў, табе ўсё роўна сядзець, ці адзін эпизод, ці некалькі – тэрмін ад гэтага істотна не зьмяняецца. Вазьмі на сябе яшчэ колькі крадзяжоў. А я табе дапамагу – дам на СІЗА з сабой чаю, цыгарэтаў, паедзеш нармальна. Той, натуральна, пагадзіўся. Вось так і раскрываюць серыі злачынстваў".

Суд. "На ўзроўні раённых судоў і абласнога складваецца такое ўражаньне, што ўсе – адзін за ўсіх, і ўсе за аднаго, усе адзін аднаго пакрываюць. Мяне ўсё-такі апраўдалі, і таму я ня маю маральнага права казаць, што беларускае правасуддзе такое благое. Але на самой справе гэта страшна – спачатку мяне пасадзілі на чатыры гады за тое, што я не ўчыняў, а потым – апраўдалі. Мне пашанцавала, што я трохі сам разьбіраўся ў кодэксах, я меў адваката, які пісаў скаргі, мне дапамагала маці, і не сакрэт, што гэта ўсё – скаргі, адвакаты, каштуе немалых грошай. Добра, што ў нас яны былі. А што рабіць тым людзьмі, якіх "закаталі" сюды, але яны не маюць юрыдычнай граматынасьці, не маюць грошай, і такім чынам ня могуць супрацьстаяць гэтай сістэме? Лічу, што мне ня проста пашанцавала, а пашанцавала, што нехта у Вярхоўным судзе аб'ектыўна разглядае маю справу. Але зноў-такі – чаго гэта каштавала? Колькі часу, гадоў было страчана на ўсе гэтыя абскарджваньні, грошай, у рэшце рэшт? Прычым, так як яшчэ раней мне зьмянілі прысуд на абмежаваньне волі, то тэарэтычна за гэты час, пакуль былі амністыі, і я мог выйсці ўмоўна-датэрмінова, я быў бы ўжо і так на волі. Таму і ў іншых людзей так – навошта біцца галавой аб сьцяну, калі цябе яшчэ апраўдаюць, дык хутчэй ты адсядзіш той тэрмін ды выйдзеш на волю".

24 сакавіка судовая калегія Гомельскага абласнога суда цалкам апраўдала былога ўрача, з яго зьянілі ўсе абвінавачаньні. Між тым – паўстае пытаньне: хто адкажа за тое, што нявінны чалавек больш за год правёў у СІЗА? Відавочна, што цяпер трэба караць сьледчых, раённы суд. А каму хочацца несць адказнасьць? Таму пракуратура не пагадзілася з прысудам абласнога суда, і падала пратэст.